

panorama

coface

Mai 2013

Studiu sectorial: Industria chimica din Romania

CUPRINS

- / 02 Prefata
- / 02 Sumar
- / 04 Prezentarea generala a sectorului industriei chimice
- / 05 Structura pietei si indicatori reprezentativi la nivel sectorial
- / 08 Situatiia financiara a companiilor din sector
- / 16 Comportamentul de plata al companiilor, datorii restante si incidente de plata
- / 20 Situatiia juridica a companiilor si evolutia litigiilor comerciale
- / 23 Impactul insolventelor asupra sectorului industriei chimice
- / 26 Analiza riscului sectorial din perspectiva Coface

1. PREFATA

Utilizand experienta si resursele informationale dobandite in calitate de furnizor de servicii integrate pentru managementul riscului de credit, Coface Romania deschide cu acest studiu seria unui nou tip de analize detaliate ale celor mai importante domenii de activitate din economia romaneasca, concepute ca adevarate „radiografii” sectoriale, complexe din punctul de vedere al:

- Structurii pietei si evolutiei indicatorilor reprezentativi
- Situatiei financiare a companiilor din sector
- Comportamentului de plata la nivel sectorial
- Situatiei juridice a firmelor si evolutiei litigiilor comerciale
- Impactului insolventei asupra activitatii companiilor
- Analizei riscului sectorial din perspectiva Coface

Alegerea industriei chimice ca prim subiect al acestui nou tip de studiu in format extins nu este intamplatoare, acesta fiind unul dintre cele mai mari si mai dinamice sectoare industriale la nivel mondial, cu un volum global al vanzarilor de 2.744 mld. EUR in 2011, in crestere cu 11,6% fata de anul precedent, ceea ce confirma pozitionarea sa ca unul dintre motoarele principale de redresare economica.

In pofida reducerii continue a ponderii sale pe aceasta piata in detrimentul zonei asiatice, industria chimica din zona UE detine in continuare o cota de piata de peste 20% din total, obtinand in 2011 vanzari totale in valoare de 539 mld. EUR si generand 1,19 mil. de locuri de munca in peste 60.000 de companii¹.

¹Conform datelor publicate de CEFIC (European Chemical Industry Council) si Eurostat

In Romania acest sector nu reprezinta numai un domeniu de activitate cu mare traditie si impact in economia nationala, ci si unul cu o evolutie aparte in contextul economic al ultimilor ani, dupa cum se va vedea in sectiunile urmatoare ale studiului.

2. SUMAR

Conform celor mai recente situatii financiare publicate de Ministerul Finantelor la sfarsitul anului 2011, in sectorul industriei chimice² functionau un numar total de 4.598 de firme considerate active, care generau o cifra de afaceri totala de 47,4 mld. RON si 89.696 de locuri de munca.

Analizand in detaliu situatia si indicatorii financiari calculati pentru aceste companii putem aprecia ca sectorul industriei chimice se confrunta cu o serie de aspecte care pot periclita relativa stabilitate (din punctul de vedere al numarului de agenti economici si al efectivului de salariati) si tendinta de relansare economica (cifra de afaceri in crestere cu 24%) inregistrate la sfarsitul anului 2011, dupa cum urmeaza:

- 22% dintre cele 4.598 de firme considerate, nu mai sunt in functiune in luna aprilie 2013, numarul si calibrul lor fiind mai mare decat cel al firmelor nou infiintate in perioada 2008 - 2011, aceasta dinamica negativa putand aduce sectorului pierderi de aproape 2 mld. RON din cifra de afaceri si disparitia a peste 1.900 de locuri de munca.
- Cresterea problemelor de solvabilitate ale companiilor din sector fata de anul anterior, pe fondul mentinerii pierderilor nete, a cresterii gradului de indatorare (+7,5%) si a scaderii gradului de capitalizare (-20%).

²Reprezentat de gruparea domeniilor de activitate corespunzatoare diviziunilor CAEN 19, 20, 21, 22

Indicator	Sector chimice 2011	Sector chimice 2010
Grad indatorare	74,06%	68,86%
Grad capitalizare	22,15%	27,72%
Rata profitului net	-1,54%	-2,34%
Durata incasare creante (zile)	78,61	88,72

- Incapacitatea de redresare din punctul de vedere al profitabilitatii, evidentiata de faptul ca doua dintre cele patru diviziuni de activitate ale sectorului au generat pierderi nete pe toata perioada 2008 - 2011, de procentul extrem de redus (22%) al companiilor care reusesc sa revina pe profit dupa ce au inregistrat pierderi in anul anterior si gruparea firmelor in doua categorii „obisnuit pierzatoare” si respectiv „obisnuit profitabile”.
- Preocuparea redusa pentru gestionarea eficienta a riscului de credit comercial, (mai multe detalii despre evolutia creantelor in functie de modificarea cifrei de afaceri puteti gasi in sectiunea a 5-a studiului), astfel ca doar 2 din 10 companii (ce activeaza in industria chimica) prezinta un risc de insolventa scazut; 3,5 - risc mediu, iar diferenta de 4,5 inregistreaza un risc mare spre foarte mare.
- Dependenta ridicata de situatia si evolutia celor mai importanti si experimentati jucatori de pe piata, ce detin ponderi semnificative din patrimoniul sectorului si ale caror rezultate influenteaza in mod decisiv indicatorii financiari sectoriali.

In mod natural, aparitia unor astfel de dezechilibre la nivelul situatiei financiare nu putea ramane fara consecinte negative asupra modului in care companiile isi onoreaza obligatiile de plata, astfel ca in urma evaluarii

comportamentului de plata³ detaliata in sectiunea 6, putem trage adevarate semnale de alarma asupra disciplinei de plata in sector:

- 26% dintre companiile cu activitati in industria chimica inregistrau la 31 decembrie 2012 datorii restante la bugetul de stat, valoarea medie a datoriei prezentand o crestere semnificativa, de 86%, fata de sfarsitul anului anterior. Rezulta astfel o evolutie contrara celei de la nivelul intregii economii, unde se remarca o scadere clara a nivelului de restante, pe fondul intensificarii eforturilor de colectare a veniturilor bugetare.
- Analiza incidentelor de plata cu instrumente de debit pe baza informatiilor obtinute pentru un esantion reprezentativ de companii analizate individual de Coface Romania in ultimul an, arata ca suma medie refuzata la plata firmelor din industria chimica este de 3 ori mai mare decat suma medie refuzata la nivelul tuturor firmelor verificate la CIP de catre Coface.
- La fel de alarmanta este si evolutia numarului incidentelor de plata din sector in perioada 2006 - 2012, care arata ca numarul insumat de incidente din 2011 si 2012 este mai mare decat numarul total de refuzuri la plata inregistrate in cei 5 ani anteriori, si ca numai in 2012 s-au inregistrat de 3 ori mai multe decat in perioada anterioara crizei (2006 - 2008).

Reprezentand o directie complet noua de analiza la nivel sectorial, dar foarte necesara prin prisma frecventei crescande cu care creditorii apeleaza la instanta pentru recuperarea debitelor datorate de clientii rau-platnici, verificarea situatiei juridice a companiilor din punct de vedere al implicarii in litigii comerciale (procese in instanta) realizata in sectiunea a 7-a a studiului scoate in evidenta urmatoarele:

³Realizata prin analiza datoriilor restante la bugetul de stat si verificarea incidentelor de plati la CIP

- La sfarsitul primului trimestru al anului 2013 un numar de 1.068 de firme (23% din total) apareau implicate in calitate de debitor in cel putin un dosar avand ca obiect al cauzei insolventa, somatia de plata sau ordonanta de plata.
- Rata de acceptare de catre instanta a cererilor de insolventa depuse impotriva companiilor din sectorul industriei chimice se ridica la 27%.
- 16% dintre firmele cu dosare in instanta apar inregistrate cu mai mult de 5 dosare, aratand ca la nivelul sectorului exista un grup de firme „specializat” in neplata obligatiilor contractuale.
- Aceste tendinte degradeaza pozitionarea mai degraba favorabila a sectorului din punctul de vedere al numarului de insolvente deschise pe parcursul anilor anteriori, prezentata si comentata in sectiunea 7, inrautatirea comportamentului de plata si cresterea incidentei litigiilor comerciale in care sunt angrenate firme din aceasta industrie aratand ca exista si premisele cresterii numarului de insolvente in viitor.

Aceiasi concluzie se desprinde si din analiza distributiei firmelor in functie de riscul de insolventa din perspectiva Coface Romania, realizata in ultima sectiune a studiului pe baza evaluarilor individuale realizate in 2012 pentru un numar de 774 de firme cu o pondere de 87% din cifra de afaceri totala a sectorului. Conform acestei analize se observa ca doar 36% din companiile care activeaza in industria chimica prezinta un risc de insolventa scazut, restul fiind incadrate in grupa de risc peste medie (56%) sau risc ridicat (8%).

3. Prezentarea generala a sectorului industriei chimice

Pentru realizarea acestui studiu, in cadrul sectorului industriei chimice au fost grupate companiile considerate active⁴ al caror obiect principal de activitate declarat se incadreaza in urmatoarele diviziuni ale codului CAEN:

- 19 - Fabricarea produselor de cocserie si a produselor obtinute din prelucrarea titeiului;
- 20 - Fabricarea substantelor si a produselor chimice;
- 21 - Fabricarea produselor farmaceutice de baza si a preparatelor farmaceutice;
- 22 - Fabricarea produselor din cauciuc si mase plastice.

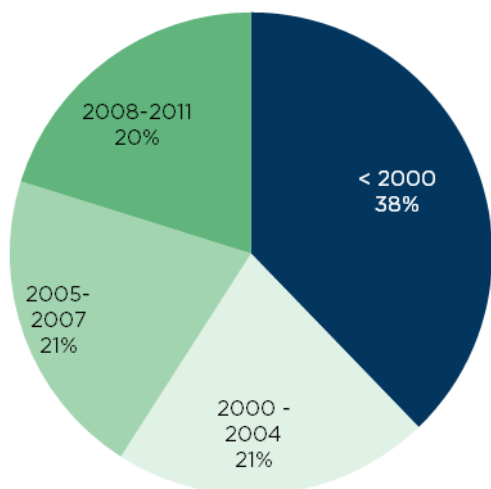
Pe baza acestei grupari a rezultat un univers total de 4.598 de firme din acest sector de activitate, incadrate pe clase de marime dupa cum puteti observa in tabelul din pagina urmatoare.

⁴Prin depunerea situatiilor financiare pentru anul 2011 la Ministerul Finantelor Publice

Clasa de marime	Numar de firme	Pondere in total firme	Criterii de incadrare
Microintreprinderi	3.497	76,05%	Pana la 9 salariati, cifra de afaceri sau active totale sub 2 mil. EUR
Intreprinderi mici	795	17,29%	10 - 49 de salariati, cifra de afaceri sau active totale sub 10 mil. EUR
Intreprinderi mijlocii	248	5,39%	50 - 249 de salariati, cifra de afaceri sub 50 mil. EUR sau active totale sub 43 mil. EUR
Intreprinderi mari	48	1,04%	250 - 999 de salariati
Intreprinderi foarte mari	10	0,22%	Peste 1.000 de salariati
TOTAL	4.598	100%	

Cu toate ca ponderea majoritara a firmelor din segmentul microintreprinderilor in structura sectorului este evidenta (76,05%), corelarea datelor de mai sus cu rezultatele studiului dedicat microintreprinderilor realizat anterior de Coface Romania⁵ indica faptul ca industria chimica nu se afla printre domeniile preferate de activitate ale acestui segment de firme care la nivelul numarului total de companii din economie inregistreaza o pondere superioara (89,79%) fata de cea sectoriala.

Distributia numerica a firmelor in functie de anul infiintarii

⁵“Radiografia microintreprinderilor din Romania” - studiu publicat de Coface in Martie 2013

Pe baza distributiei numerice a firmelor active din industria chimica in functie de anul infiintarii putem aprecia ca piata acestui sector este fara indoiala una matura, 60% dintre companii fiind infiintate inainte de 2005 si avand asadar o experienta de peste 7 ani in domeniul lor de activitate. De asemenea, aceste companii au un rol economic si social foarte important in ansamblul industriei chimice, evidentiat prin faptul ca genereaza:

- 82% din locurile de munca inregistrate in cadrul sectorului
- 91% din cifra de afaceri sectoriala
- 87% din valoarea totala a creantelor si datoriilor
- 89% din totalul activelor
- Peste 97% din valoarea totala a capitalurilor proprii

4. Structura pietei si indicatori reprezentativi la nivel sectorial

Utilizand datele financiare publicate de Ministerul Finantelor, Coface Romania a calculat principalii indicatori de structura si performanta financiara atat punctual la nivelul tuturor companiilor romanesti care au depus situatiile

financiare anuale, cat si prin utilizarea unor criterii de agregare la nivel de sector de activitate, clasa de marime a companiilor, anul infiintarii etc.

Analiza indicatorilor financiari aferenti activitatii desfasurate in ultimii ani de companiile din sectorul industriei chimice ne ofera informatii importante despre situatia si pozitionarea acestui domeniu in ansamblul economiei romanesti:

- Numarul firmelor din sector considerate active s-a stabilizat in perioada 2010-2011, inregistrand in 2011 o scadere minora de doar 1,46% fata de 2010, dupa ce la sfarsitul anului 2009 se inregistrase o reducere de 10 ori mai mare, respectiv 14,08%, fata de 2008.
- Peste 25% dintre firmele considerate active la sfarsitul anului 2011 (1.185 de firme din totalul de 4.598) nu mai desfasurau o activitate economica relevanta (cifra de afaceri declarata fiind zero), sectorul inregistrand astfel o reducere cu 6% a numarului de firme care desfasoara efectiv activitate comparativ cu anul 2010.
- Cifra de afaceri totala generata de firmele din acest sector s-a ridicat in 2011 la 47,4 mld. RON, in crestere cu 24% fata de 2010, ceea ce corespunde unei ponderi de 4,73% din totalul cifrei de afaceri generate in 2011 de toate companiile active din Romania.
- In valori absolute, cresterea cu 9,17 mld. RON a cifrei de afaceri 2011 fata de 2010 la nivelul sectorului a fost generata in mod exclusiv de companiile cu cifra de afaceri peste 5 mil. EUR (4% din totalul firmelor), care au reusit o crestere consolidata de 9,29 mld. RON a cifrei de afaceri, in timp ce la nivelul celorlalte categorii de companii cifra de afaceri a inregistrat o reducere agregata de 0,12 mld. RON.
- Numarul total de angajati declarati de companiile din sectorul chimic era la sfarsitul anului 2011 de 89.696 de persoane (reprezentand 2,31% din totalul de 3,89 mil. angajati declarati la nivelul intregii economii), fiind practic similar cu cel existent la sfarsitul anului anterior (89.434 de angajati).
- In ciuda reducerii continue a volumului absolut al pierderilor nete generate de acest sector (de la 1,69 mld. RON in 2008 la 731 mil. RON in 2011) si a evolutiei pozitive a companiilor ce activeaza in doua dintre cele patru diviziuni ale sectorului (21 - industria farmaceutica si 22 - industria cauciucului si a maselor plastice), asigurarea profitabilitatii ramane una dintre principalele probleme financiare ale acestui sector industrial, dupa cum se va vedea si in analiza detaliata a acestui indicator din sectiunile urmatoare ale studiului.
- Distributia numarului de companii pe categorii detaliate ale cifrei de afaceri indica o pondere majoritara a celor cu cifra de afaceri sub 500.000 EUR (82,95% la nivelul intregului sector). Aceasta distributie este in principal determinata de calibrul redus al companiilor cu activitati cuprinse in diviziunile 20 si 22, in timp ce la nivelul celorlalte doua diviziuni (19 si 21) ponderea firmelor cu cifra de afaceri sub acest prag este sub media sectorului (58,57% si respectiv 60%).

Categorii Cifra Afaceri	Diviziunea 19	Diviziunea 20	Diviziunea 21	Diviziunea 22	TOTAL SECTOR	
					Numar firme	Pondere in total
Fara activitate	31,43%	31,24%	20,00%	24,04%	1.185	25,77%
0 - 100 K EUR	18,57%	35,01%	22,07%	42,61%	1.828	39,76%
100 - 500 K EUR	8,57%	15,98%	17,93%	18,08%	801	17,42%
500 - 1000 K EUR	8,57%	5,66%	6,90%	5,35%	254	5,52%
1 - 5 MIL EUR	20,00%	7,00%	20,00%	6,42%	331	7,20%
5 - 10 MIL EUR	2,86%	1,71%	4,83%	1,90%	90	1,96%
10 - 50 MIL EUR	5,71%	2,69%	4,83%	1,44%	88	1,91%
50 - 100 MIL EUR	1,43%	0,36%	3,45%	0,03%	11	0,24%
Peste 100 MIL EUR	2,86%	0,36%	0,00%	0,12%	10	0,22%
TOTAL	100%	100%	100%	100%	4.598	100%

Utilizand indicele Herfindahl-Hirschman⁶ pentru aprecierea nivelului de concentrare a pietei in cadrul fiecareia dintre cele patru diviziuni ale industriei chimice observam urmatoarele:

- Piata diviziunii 19 prezinta un grad de concentrare foarte ridicat (indice HH de 4.667 in 2011 si valori constant mari in toti anii anteriori), aspect previzibil intrucat in domeniul prelucrarii titeiului cele mai importante companii din punctul de vedere al cifrei de afaceri genereaza la nivel consolidat cote de piata impresionante.
- Nivelul de concentrare al pietei produselor chimice diverse (diviziunea 20) ramane in continuare scazut (indicele HH avand valori oscilante in perioada 2008 - 2011), fapt explicabil prin paleta diversificata de produse realizate in cadrul acestei industrii si numarul mai mare de jucatori importanti prezenti pe piata.

- Cresterea indexului HH inregistrat de piata produselor farmaceutice (diviziunea 21) creeaza premisele ca in viitor aceasta piata sa migreze catre nivelul de concentrare moderat, pe fondul polarizarii firmelor prin cresterea cotei de piata a companiilor mari si foarte mari.
- Cu toate ca indexul de concentrare a pietei produselor din cauciuc si mase plastice a cunoscut o crestere permanenta in ultimii ani, acesta are in continuare valoarea minima dintre cele 4 diviziuni ale sectorului, indicand o piata cu un nivel foarte ridicat al concurentei.

⁶ $HHI = \sum_{k=1}^n (MS_k * 100)^2$; unde MS_k reprezinta cota de piata detinuta de firma k

Indicele HHI trebuie interpretat astfel:

- Valori mai mici de 1.000 indica o piata cu un nivel de concentrare scazut
- Valori intre 1.000 - 1.800 indica o piata cu un nivel de concentrare moderat
- Valori mai mari de 1.800 indica o piata cu un nivel de concentrare foarte ridicat

5. Situatia financiara a companiilor din sector

Extinzand analiza la nivelul indicatorilor financiari calculati pentru fiecare dintre cele patru diviziuni de activitate incluse in sectorul industriei chimice, constatam existenta unor deosebiri semnificative intre performantele financiare ale acestora la sfarsitul anului 2011, astfel ca:

- Firmele care apartin diviziunii 19 (produse de cocserie si prelucrarea titeiului) au cel mai ridicat grad de indatorare, respectiv 98,55% (ca pondere a datoriilor in total active) acesta fiind de altfel si singurul domeniu dintre cele patru ale sectorului care inregistreaza o capitalizare negativa; rata pierderii nete la nivelul diviziunii este foarte mare (-6,68%), insa analiza rezultatelor financiare individuale ale companiilor arata ca dupa eliminarea extremelor (primele 2 firme care genereaza cele mai mari valori absolute ale pierderii si profitului), situatia se echilibreaza.
- Diviziunea de activitate 20, care grupeaza firme producatoare ale unei game diverse

(si neomogene) de produse chimice (ingrasaminte si produse azotoase, plastic si cauciuc sintetic in forma primara, agrochimice, vopsele si lacuri, cosmetice) se caracterizeaza de asemenea, printr-o profitabilitate negativa si un grad de capitalizare redus (19,86%), sub media sectorului.

- Indicatorii companiilor din industria farmaceutica (diviziunea 21) au inregistrat cele mai bune valori din sector (indatorare redusa, profitabilitate pozitiva si capitalizare acceptabila), durata foarte mare de incasare a creantelor fiind de fapt determinata de termenele de decontare a platilor in sistemul de Sanatate si nu de gestiunea defectuoasa a creantelor de catre companiile producatoare de medicamente.
- Industria produselor din cauciuc si mase plastice (diviziunea 22) detine cea mai mare pondere in totalul sectorului din punctul de vedere al numarului de companii, indicatorii financiari la nivelul acestei diviziuni aratand o evolutie pozitiva a profitabilitatii si un grad de indatorare relativ redus, sub media sectorului.

Diviziune de activitate	Numar firme	Cifra de afaceri medie	Grad indatorare	Grad capitalizare	Profit/Pierdere Net/a	DSO	Numar mediu de angajati
Diviziunea 19	70	254.028.744	98,55%	-0,24%	-6,68%	42	52
Diviziunea 20	1.114	9.801.394	73,08%	19,86%	-1,19%	86	28
Diviziunea 21	145	19.143.758	39,05%	56,62%	5,34%	221	60
Diviziunea 22	3.269	4.880.685	67,41%	30,71%	2,74%	89	14
TOTAL SECTOR	4.598	10.315.696	74,06%	22,15%	-1,54%	79	20

Evolutia indicatorilor financiari pentru firmele din sectorul industriei chimice care au depus situatiile financiare privind desfasurata in anii 2010 si 2011 indica o crestere a problemelor de

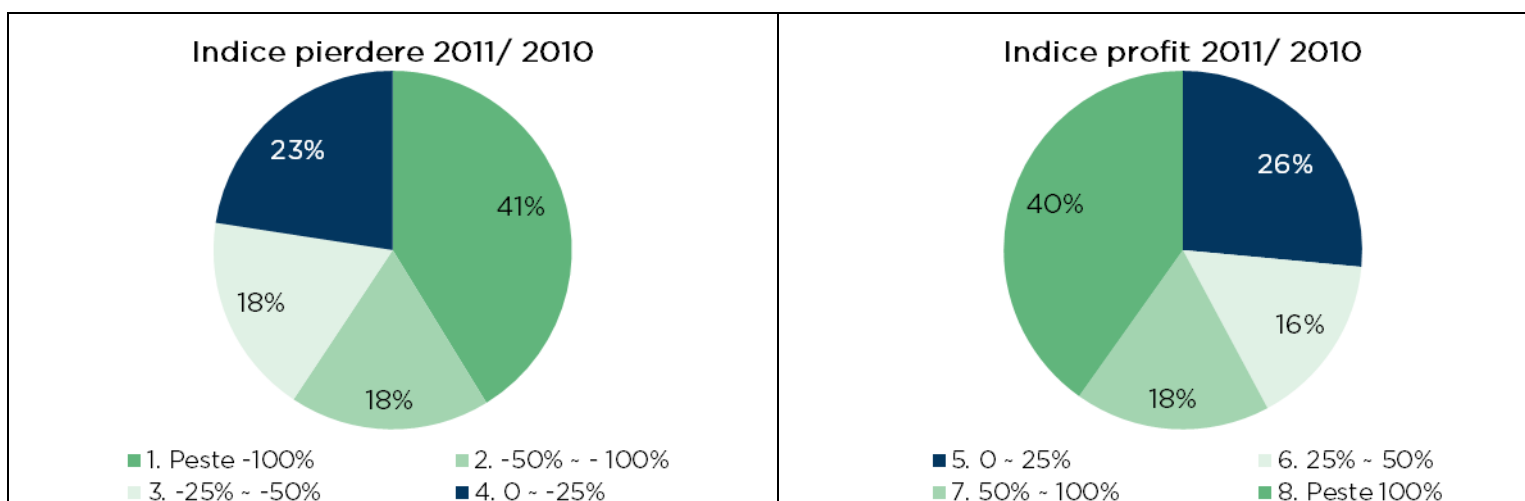
solvabilitate cu care aceste companii se confrunta, pe fondul mentinerii pierderilor nete, a cresterii gradului de indatorare din sector si a scaderii gradului de capitalizare.

Indicator	Sector chimice 2011	Sector chimice 2010
Grad indatorare	74,06%	68,86%
Grad capitalizare	22,15%	27,72%
Rata profitului net	-1,54%	-2,34%
Durata incasare creante	78,61	88,72

Situatia negativa a indicatorilor de profitabilitate din sector in perioada 2010-2011 poate fi observata prin analiza rezultatelor obtinute de companiile care au depus situatiile financiare pentru ambii ani (4.016 de firme), din acest punct de vedere remarcandu-se urmatoarele tendinte:

- Migrarea pe sectiuni de profitabilitate: 10,31% din totalul acestor firme inregistrau pierdere in anul 2010 si au trecut pe profit in anul 2011, in timp ce un procent aproape identic (10,01%) inregistrau profit in anul 2010 si au trecut pe pierdere in anul 2011.
- Acest efect de compensare privind migrarea pe clase de profitabilitate se inregistreaza insa numai din punctul de vedere al numarului de firme, intrucat calibrul firmelor care au trecut pe pierdere (4,08 mil. RON) este superior celui al firmelor care au trecut pe profit (3,20 mil. RON).
- Polarizarea din punctul de vedere al profitabilitatii prin gruparea in doua categorii de firme „obisnuit pierzatoare” si respectiv „obisnuit profitabile”, astfel ca pentru 41% dintre companiile cu pierderi in 2011 valoarea acestor pierderi a fost cel putin dubla fata de anul anterior, in timp ce un procent similar (40%) dintre companiile profitabile in 2011 au reusit sa obtina crestere de peste 100% ale profitului fata de 2010.
- Incapacitatea de redresare din punctul de vedere al profitabilitatii manifestata la nivelul companiilor generatoare de pierderi, astfel ca doar 22% dintre firmele cu pierderi la sfarsitul anului 2010 au reusit sa revina pe profit in 2011, in timp ce 62% au continuat sa aiba pierderi, iar 16% nu au mai desfasurat activitati economice relevante pe parcursul anului 2011.
- Reducerea cu 34% a ratei pierderii nete (Pierdere neta/ Cifra de afaceri) la nivelul anului 2011 fata de 2010 a fost determinata in principal de cresterea cifrei de afaceri (+24%) reusita in aceasta perioada de catre firmele din sector, intrucat valoarea absoluta a pierderii nete generate de sector s-a redus in 2011 cu doar 18%.

Profit/ Pierdere 2010	Profit/ Pierdere 2011				
	Numar firme	Pierdere	Profit	Zero/ Fara activitate	Total
	Pierdere	28,46%	10,31%	7,37%	46,14%
	Profit	10,01%	36,45%	0,85%	47,31%
	Zero/ Fara activitate	0,52%	0,20%	5,83%	6,55%
	Total	38,99%	46,96%	14,04%	100,00%

Un alt instrument relevant pentru evaluarea performantelor financiare si manageriale ale companiilor il reprezinta analiza modului in care acestea gestioneaza riscul de credit comercial.

Datorita impactului pe care il poate avea asupra situatiei financiare si chiar asupra mentinerii in afaceri, gestionarea cat mai corespunzatoare a acestui risc de credit comercial ar trebui sa reprezinte una dintre prioritatile majore ale oricarei companii, mai ales in perioada post-criza cand soliditatea financiara a multor parteneri de afaceri are de suferit.

Apresiasi modului in care firmele din industria chimica au administrat riscul de credit comercial in contextul economic dificil al ultimelor ani a

fost realizata prin analiza variatiei creantelor ca urmare a modificarii cifrei de afaceri, avand in vedere in acelasi timp si evolutia duratei medii de incasare a creantelor pentru firmele din sector si pentru toate firmele active la nivel national.

Scadere cifra de afaceri

Crestere cifra de afaceri

Scadere creante

Cadran II – Risc mediu

- 34% din total microintreprinderi analizate
- Cifra de afaceri medie de 1,6 mil. RON
- Elasticitate medie: 1,08
- DSO: 131 de zile
- Grad acoperire datorii prin cifra de afaceri de 84%
- Rata profit net: -6,04%
- Nivel indatorare: 79%

Cadran I – Risc mic

- 19% din total microintreprinderi analizate
- Cifra de afaceri medie de 16,3 mil. RON
- Elasticitate medie: -1,09
- DSO: 82 de zile
- Grad acoperire datorii prin cifra de afaceri de 187%
- Rata profit net: +2,36%
- Nivelul indatorare: 56%

Crestere creante

Cadran IV – Risc mare

- 17% din total microintreprinderi analizate
- Cifra de afaceri medie de 3,1 mil. RON
- Elasticitate medie: -1,25
- DSO: 179 de zile
- Grad acoperire datorii prin cifra de afaceri de 86%
- Rata profit net: -5,69%
- Nivel indatorare: 68%

Cadran III – Risc mediu spre mare

- 30% din total microintreprinderi analizate
- Cifra de afaceri medie de 21,5 mil. RON
- Elasticitate medie: 1,24
- DSO: 127 de zile
- Grad acoperire datorii prin cifra de afaceri de 157%
- Rata profit net: +2,77%
- Nivel indatorare: 61%

Din aceasta analiza au fost eliminate companiile care au inregistrat evolutii ale cifrei de afaceri sau ale creantelor in afara intervalului de variatie (-500%; +500%), datorate in special efectului de baza. De asemenea, au fost considerate doar firmele care au desfasurat efectiv activitate (cifra de afaceri mai mare decat zero), iar elasticitatile⁷ au fost calculate aferent perioadei 2010-2011, pe baza situatiilor financiare depuse la Ministerul Finantelor.

Rezultatele obtinute au fost centralizate in cele patru cadrane ale tabelului:

- companiile din cadranele I si IV au inregistrat o elasticitate negativa a creantelor fata de modificarea cifrei de afaceri (cele doua variabile au evoluat in sensuri opuse).
- companiile din cadranele II si III au inregistrat o elasticitate pozitiva a creantelor fata de modificarea cifrei de afaceri (cele doua variabile au evoluat in acelasi sens).

⁷Cu cat s-au modificat creantele (crestere procentuala) ca urmare a modificarii cifrei de afaceri cu 1 punct procentual

Se disting astfel 4 categorii de companii din perspectiva modului în care au gestionat managementul riscului de credit în perioada 2010 - 2011:

- **Companiile din cadranul I⁸** - prezintă cel mai scăzut nivel de risc, datorită unui management bun al riscului de credit comercial. Pe fondul creșterii cifrei de afaceri aceste companii au reușit performanța de a-și reduce creanțele, înregistrând o elasticitate de -1,09 (la creșterea cifrei de afaceri cu 1%, creanțele au scăzut cu 1,09%). Situația pozitivă a firmelor grupate în acest cadran este confirmată de valorile bune și foarte bune ale indicatorilor de performanță financiară, astfel ca aceste companii își pot acoperi datoriile prin cifra de afaceri în proporție de 187%, au un grad de îndatorare redus (56%) și înregistrează un profit mediu de 2,36% din cifra de afaceri.
- **Companiile din cadranul II⁸** - au un nivel de risc mediu, datorită unui management satisfăcător al riscului de credit comercial. Pe fondul scăderii cifrei de afaceri, aceste companii au reușit să-și reducă mai rapid creanțele, înregistrând o elasticitate de 1,08 (la scăderea cifrei de afaceri cu 1%, creanțele au scăzut cu 1,08%). Calibrul redus al companiilor grupate în acest cadran face însă ca acestea să rămână vulnerabile la o conjunctură economică mai puțin favorabilă, principalele riscuri fiind determinate de profitabilitatea negativă și incapacitatea de acoperire a datoriilor prin cifra de afaceri.
- **Companiile din cadranul III** - au un nivel de risc mediu spre mare, din cauza orientării către maximizarea cu orice preț a cifrei de afaceri în detrimentul aplicării unei politici corespunzătoare de management al riscului de credit comercial. Pe fondul creșterii cifrei de afaceri, aceste companii au înregistrat o

creștere mai rapidă a creanțelor, elasticitatea fiind de 1,24 (la creșterea cifrei de afaceri cu 1%, creanțele au crescut cu 1,24%). Calibrul crescut al companiilor grupate în acest cadran le permite păstrarea unui nivel bun de acoperire a datoriilor și a profitabilității, principalul risc provenind din perioada relativ ridicată de încasare a creanțelor.

- **Companiile din cadranul IV** - prezintă un nivel de risc mare, din cauza unui management defectuos al riscului de credit comercial. Pe fondul scăderii cifrei de afaceri aceste companii au înregistrat creanțe în creștere, elasticitatea fiind de -1,25 (la scăderea cifrei de afaceri cu 1%, creanțele au crescut cu 1,25%). Din cauza acestei evoluții, durata medie de încasare a creanțelor de către aceste firme este de 179 de zile, nivel sensibil mai mare decât cel înregistrat de firmele grupate în primele 3 cadrane. Ținând cont și de faptul că aceste firme nu își pot acoperi datoriile prin cifra de afaceri decât în proporție de 86%, având și un nivel mediu al pierderii de aproximativ -5,69%, putem aprecia că probabilitatea ca o bună parte dintre acestea să devină insolvente pe parcursul anului 2013 este foarte ridicată.

Având în vedere ponderile numerice ale firmelor din cele patru cadrane, putem concluziona că doar 2 din 10 companii ce activează în industria chimică prezintă un risc de insolvență scăzut, 3,5 au un risc mediu, iar diferența de 4,5 înregistrează un risc mare spre foarte mare.

Îngrijorătoare este și distribuția cifrei de afaceri generate de companiile analizate între cele 4 categorii de risc prezentate în cadrane, nu mai puțin de două treimi din aceasta (17 din 26 mld. RON) fiind generată de firmele din cadranele III și IV (cele cu risc ridicat), în timp ce firmele cu risc scăzut (cadranul I) au o pondere de doar 30% (7,7 mld. RON) din total, astfel încât nu este deloc exclusă apariția unor insolvențe de calibru în acest sector pe parcursul perioadei următoare.

⁸Din cauza influenței individuale puternice asupra indicatorilor agregati au fost excluse primele două companii ca marime a pierderilor nete

Analiza Top Players

Intrucat evaluarea din punct de vedere financiar a situatiei unui sector sau domeniu de activitate nu poate fi completa fara prezentarea celor mai importanti jucatori din acel domeniu, aceasta sectiune isi propune sa calculeze si sa analizeze indicatorii financiari detaliati ai celor mai importante 100 de companii din sectorul industriei chimice (sortate descrescator dupa cifra de afaceri 2011), utilizand datele preluate din situatiile financiare colectate de Coface in

vederea realizarii evaluarilor nivelului de risc comercial la cererea partenerilor de afaceri sau pentru nevoile interne ale serviciului de asigurare de credite comerciale.

Cu toate ca din punct de vedere numeric cele 100 de companii sortate in functie de criteriul de marime mentionat anterior au o pondere de doar 2%, impactul lor din punct de vedere economic si social este major, astfel ca acestea detin ponderi ridicate in structura patrimoniala si influenteaza semnificativ rezultatele financiare ale sectorului.

Indicator	Pondere Top 100 in total sector
ACTIVE IMOBILIZATE	72,41%
ACTIVE CIRCULANTE	66,62%
TOTAL CREANTE	64,30%
TOTAL STOCURI	71,65%
DISPONIBILITATI BANESTI	52,54%
TOTAL ACTIVE	69,86%
CAPITAL SOCIAL	85,07%
CAPITALURI PROPRII	73,32%
TOTAL DATORII	68,03%
CIFRA DE AFACERI	77,22%
VENITURI TOTALE	77,67%
CHELTUIELI TOTALE	78,19%
REZULTAT NET	110,21%
NUMAR ANGAJATI	50,89%

Analiza indicatorilor financiari detaliati si a evolutiei lor in ultimii 4 ani la nivelul acestui esantion reprezentativ care formeaza nucleul industriei chimice permite formularea urmatoarelor concluzii:

- Indicatorii de indatorare si capitalizare ai companiilor din Top 100 s-au deteriorat constant in intervalul analizat, pe fondul cresterii datoriilor totale in detrimentul capitalizarii, imprimand acelasi trend si la nivelul intregului sector si ajungand la nivelul de la care pot afecta potentialul de creditare suplimentara.
- Valorile permanent negative ale fondului de rulment reflecta absorbirea frecventa a unei parti din resursele temporare pentru finantarea unor necesitati permanente, contrar principiului de gestiune financiara.
- Existenta surplusului de resurse temporare este confirmata de valorile de asemenea negative ale necesarului de fond de rulment, marimea acestora reusind sa acopere finantarea necesitatilor permanente astfel incat trezoreria neta s-a mentinut pozitiva pe parcursul exercitiilor financiare aferente anilor 2008 - 2010.
- Aceasta situatie ar putea parea mai putin nefavorabila in conditiile unor politici de investitii accentuate si a orientarii catre dezvoltare, dar in orice caz mentinerea unui fond de rulment negativ pe parcursul unei perioade atat de indelungate cum este cea analizata reprezinta expresia clara a degradarii echilibrului financiar, confirmata de valoarea negativa a trezoreriei nete inregistrata la sfarsitul anului 2011.
- Pierderile nete generate de cei mai mari jucatori ai acestei industrii deterioreaza decisiv situatia indicatorilor de profitabilitate sectoriali, insa analizand sursa acestor pierderi putem observa ca ele nu sunt de natura operationala (rata profitului din exploatare fiind permanent pozitiva), ci sunt generate exclusiv de pierderile financiare insemnate care anuleaza astfel rezultatul pozitiv obtinut din activitatea de baza, pe fondul cresterii marginale a indatorarii si orientarii maturitatilor de finantare pe termen scurt, ceea ce pune presiune pe serviciul datoriei.
- Orientarea companiilor din esantionul analizat catre finantarea pe termen scurt este confirmata si de ponderea constant peste 75% pe care o au datoriile pe termen scurt in total datorii. Acest lucru poate fi benefic din perspectiva costului de finantare (prima de risc fiind direct proportional cu maturitatea expunerii bancilor), dar poate ridica probleme din perspectiva lichiditatilor corespunzatoare, mai ales cand acestea sunt folosite pentru acoperirea nevoilor pe termen lung.
- Existenta problemelor de lichiditate in cazul companiilor din esantionul analizat sunt de altfel deja confirmate de indicatorii de lichiditate calculati, acestia avand valori subunitare pe toata durata celor 4 ani.
- Durata medie de incasare a creantelor s-a mentinut redusa pe tot parcursul perioadei si se situeaza sub media sectorului, ceea ce denota aplicarea de catre aceste companii a unor politici eficiente de gestionare a creantelor comerciale si eliminarea unui factor suplimentar de presiune asupra lichiditatii.
- Companiile nu manifesta insa aceeasi promptitudine si in ceea ce priveste onorarea obligatiilor de plata catre terti, astfel ca durata medie de plata a datoriilor are valori foarte mari (pana la 6 luni).

Indicator	2011	2010	2009	2008
Grad Indatorare	72,11%	67,96%	67,82%	67,01%
Grad Capitalizare	23,25%	27,83%	29,25%	30,06%
Fond de rulment (FR) ⁹	-5.524.415.171	-4.533.506.430	-4.416.462.719	-3.403.162.861
FR/ Active Imobilizate	-36,66%	-30,69%	-33,10%	-30,83%
Necesar Fond Rulment ¹⁰	-5.409.782.413	-4.596.942.565	-4.738.981.282	-3.607.032.773
Trezoreria Neta ¹¹	-114.632.758	63.436.135	322.518.563	203.869.912
DTS ¹² / Total Datorii	75,97%	75,19%	74,91%	76,30%
Lichiditatea Curenta ¹³	0,75	0,78	0,71	0,75
Lichiditatea Imediata ¹⁴	0,47	0,50	0,43	0,48
Rata Profit Net	-2,20%	-2,07%	-3,25%	-5,62%
Pondere Profit Exploatare ¹⁵	-0,89	-2,02	-0,23	-0,02
Rata Profit Exploatare ¹⁶	1,41%	2,81%	0,61%	0,11%
ROA ¹⁷	-2,64%	-2,11%	-3,10%	-7,54%
ROE ¹⁸	-11,36%	-7,57%	-10,61%	-25,08%
Durata incasare creante (DSO)	65,46	75,38	69,29	57,56
Durata rotatie stocuri (DIH)	45,72	50,43	52,87	36,36
Durata plata obligatii (DPO)	164,35	180,81	191,75	137,29
Ciclul de conversie al numerarului (CCC) ¹⁹	-53,17	-55,00	-69,59	-43,37

⁹Capitaluri Proprii + Datorii pe termen lung - Active Imobilizate

¹⁰Creante + Stocuri - Datorii pe termen scurt

¹¹Fond Rulment - Necesar Fond Rulment

¹²Datorii pe termen scurt (sub 1 an)

¹³Active Circulante/ Datorii pe termen scurt

¹⁴(Active Circulante - Stocuri)/ DTS

¹⁵Rezultat din exploatare/ Rezultat Brut

¹⁶Rezultat din exploatare/ Cifra de afaceri

¹⁷Rezultat net/ Total Active

¹⁸Rezultat net/ Capitaluri Proprii

¹⁹DSO + DIH - DPO

6. Comportamentul de plata al companiilor, datorii restante si incidente de plata

Evaluarea comportamentului de plata la nivel sectorial reprezinta o componenta esentiala de analiza si evaluare a situatiei respectivului sector, cu precadere in contextul actual al deteriorarii disciplinei de plata la nivel general din cauza persistentei constrangerilor de lichiditate pentru companii, ca urmare a inaspirii conditiilor de creditare oferite de banci si a mentinerii la un nivel ridicat a perioadei de incasare a creantelor comerciale de catre firme.

In vederea estimarii comportamentului de plata al companiilor din industria chimica care fac obiectul acestui studiu, Coface Romania a urmarit doua directii principale de analiza si anume:

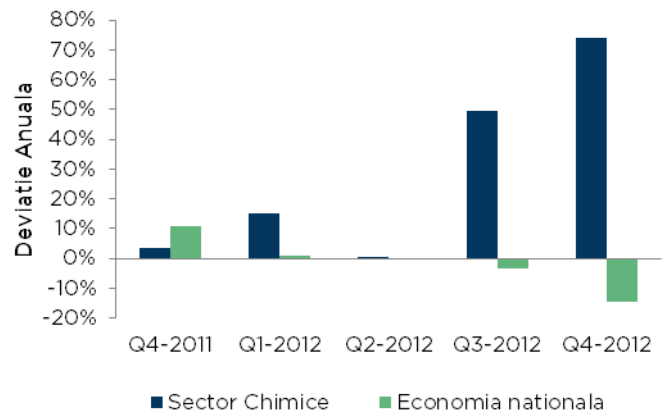
Situatia datoriilor restante inregistrate la bugetul de stat:

- Conform datelor publicate trimestrial de Agentia Nationala de Administrare Fiscala (ANAF), un numar de 1.194 de firme din sectorul industriei chimice inregistrau la 31.12.2012 datorii totale in valoare de 408,17 mil. RON, ceea ce reprezinta o crestere de 74% (174 mil. RON) fata de datoriile inregistrate la 31.12.2011.
- Ponderea datoriilor restante ale sectorului chimic in totalul datoriilor restante la nivelul

intregii economii este relativ scazuta (1,18% la finele lui 2012 cu valori constante de 1,01% in 2011 si 2010), fiind astfel inferioara ponderii din punctul de vedere al cifrei de afaceri (4,73% din total la nivelul economiei).

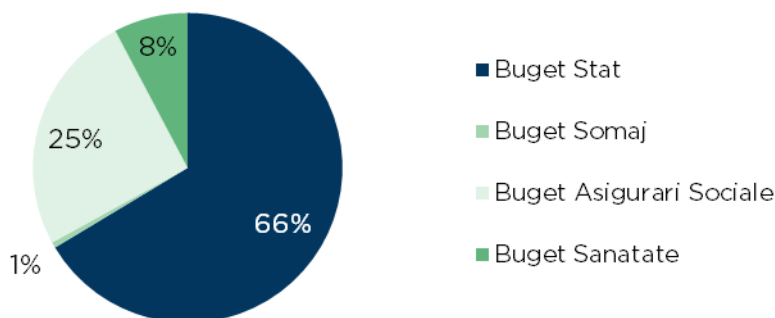
- Cu toate acestea, analiza dinamicii trimestriale a datoriilor restante in 2012 si 2011 indica pentru ultimele perioade o tendinta alarmanta si anume cresterea accelerata a debitelor restante inregistrate de companiile din industria chimica in timp ce la nivelul intregii economii se manifesta o tendinta clara de reducere a acestor datorii, pe fondul intensificarii eforturilor de colectare a veniturilor bugetare.

Dinamica datoriilor restante Sector Chimice vs. Total Economie

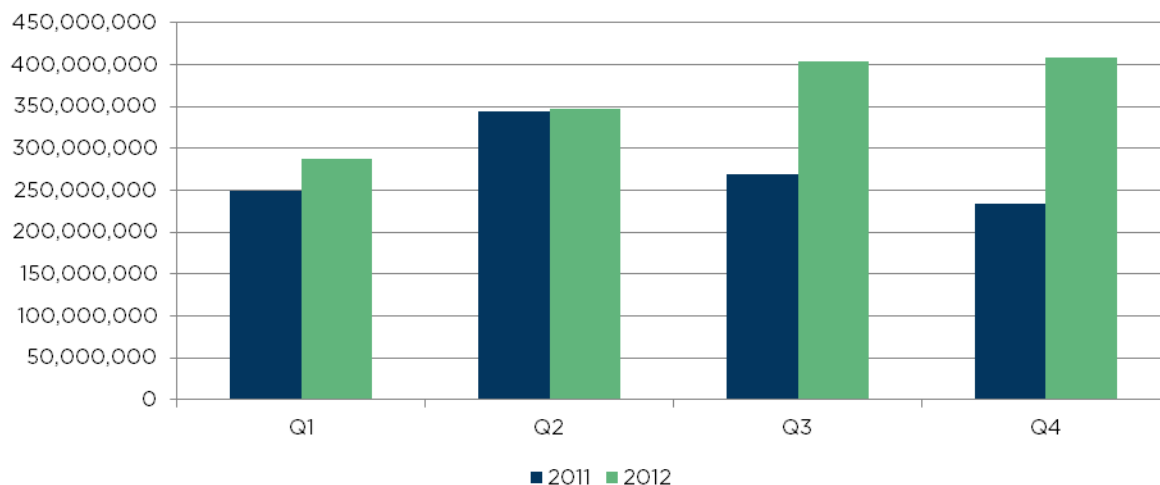

Sursa: ANAF, Date prelucrate Coface

Datorii restante pe tipuri de bugete la 31.12.2012

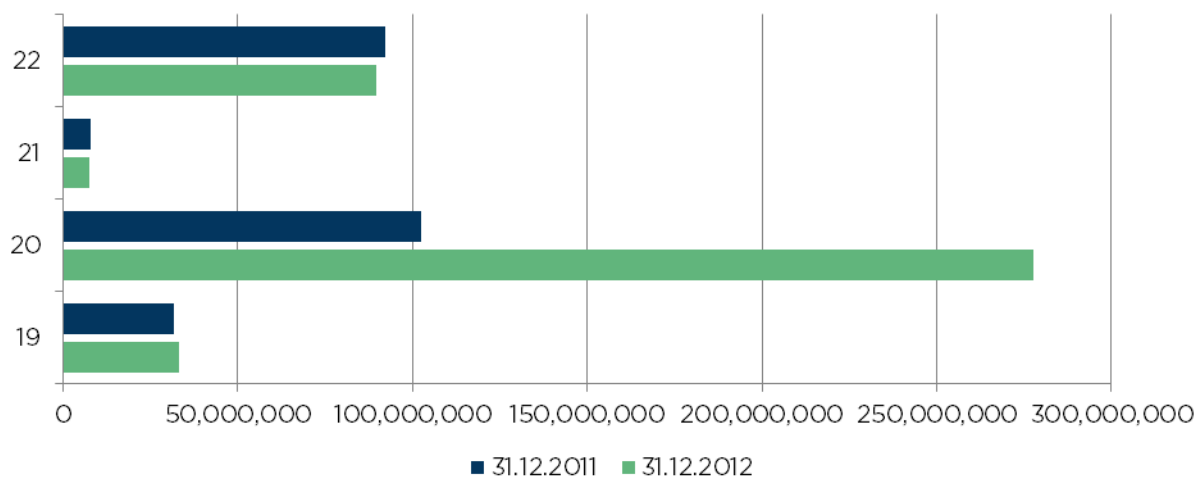

Evolutia trimestriala a obligatiilor restante la Bugetul de Stat

Sursa: ANAF, Date prelucrate Coface

Evolutia datoriilor restante pe diviziuni ale sectorului Chimice

Sursa: ANAF, Date prelucrate Coface

Extinderea analizei informatiilor privind datoriile restante in functie de diverse criterii (tipul bugetului, diviziunea sectorului etc.) ne ofera un numar de concluzii aditionale privind situatia sectorului din acest punct de vedere, astfel ca:

- Doua treimi din totalul datoriilor restante la 31.12.2012 este datorat catre bugetul de stat, acesta reprezentand astfel principalul tip de

buget catre care companiile intarzie sau amana platile datorate.

- Plata obligatiilor catre bugetul asigurarilor pentru somaj este facuta cu cea mai mare promptitudine de contribuabilii persoane juridice, sub 1% din totalul restantelor reprezentand acest tip de contributie.
- Cresterea semnificativa a datoriilor restante ale sectorului chimic la 31.12.2012 fata de

perioada similara a anului anterior este determinata in cea mai mare masura de industria produselor chimice diverse (diviziunea 20) care a inregistrat in acest interval o majorare de 171% a datoriilor restante, avand si cea mai mare pondere in totalul obligatiilor restante ale industriei chimice (68% la 31.12.2012).

cambii refuzate la plata) semnaleaza de cele mai multe ori probleme serioase de lichiditate ale companiei care a emis respectivele instrumente, verificarea minutioasa si interpretarea atenta a acestor informatii reprezinta un pas obligatoriu in evaluarea comportamentului de plati, atat la nivel individual al companiilor, cat si agregat la nivel sectorial.

Element	Sector chimice	Total Coface	Pondere / Deviatie (+/-)
Numar firme verificate CIP	634	38.530	1,65%
Numar firme cu incidente CIP	113	6.972	1,62%
Pondere firme cu incidente	17,82%	18,09%	-1,49%
Numar total incidente	2.116	202.849	1,04%
Suma medie de plata (CEC)	100.502	50.653	+98%
Suma medie de plata (BO)	113.122	37.475	+202%
Suma medie de plata (TOTAL)	112.532	38.066	+196%
Suma medie refuzata (CEC)	99.499	50.250	+98%
Suma medie refuzata (BO)	111.965	36.824	+204%
Suma medie refuzata (TOTAL)	111.382	37.428	+198%

- Evolutia in intervalul mentionat a datoriilor restante la nivelul celorlalte trei diviziuni se incadreaza intr-un interval de variatie care poate fi considerat normal, diviziunea 19 inregistrand o crestere de 5,18%, in timp ce companiile cu activitati in diviziunile 21 si 22 au reusit reduceri de 3,52% si respectiv 2,75% ale obligatiilor restante.
- Valoarea medie a datoriei restante per companie din sector se ridica la 342 KRON la sfarsitul anului 2012, inregistrandu-se astfel o crestere semnificativa, de 86%, fata de anul anterior si confirmandu-se astfel tendinta de deteriorare a capacitatii de onorare a obligatiilor.

Verificarea incidentelor de plata cu instrumente de debit inregistrate la CIP²⁰

Intrucat aparitia incidentelor de plata cu instrumente de debit (bilete la ordin, cec-uri sau

Pentru analiza incidentelor de plata in sectorul industriei chimice au fost folosite datele provenite din verificarile la CIP efectuate de Coface Romania prin departamentul de Informatii de Afaceri si Evaluare Companii, in vederea evaluarii solvabilitatii financiare si a gradului de risc comercial al companiilor la cererea partenerilor de afaceri sau pentru nevoile interne ale serviciului de asigurare credite comerciale.

Astfel, pe parcursul anului 2012 au fost verificate la CIP un numar de 634 de companii din sectorul industriei chimice, acest esantion avand o reprezentativitate de 79% din totalul industriei ca pondere in cifra de afaceri si incluzand, atat cei ai importanti jucatori din sector, cat si companii din segmentul IMM verificate la cererea partenerilor Coface in vederea incheierii de tranzactii comerciale.

In urma acestor verificari la CIP s-au obtinut date sintetice si detaliate privind istoricul incidentelor

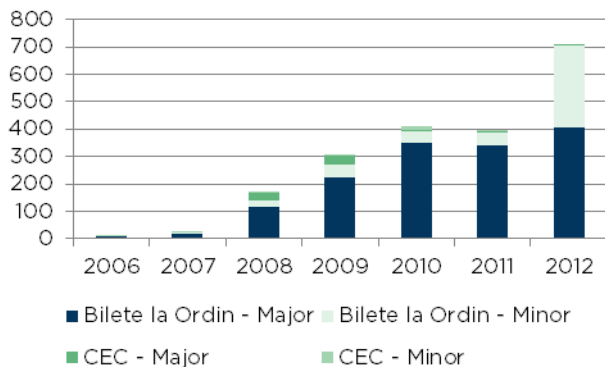
²⁰Centrala Incidentelor de plati a BNR

de plata cu instrumente de debit al companiilor pentru ultimii 7 ani (perioada 2006 - 2012), prelucrarea si analiza acestor date oferind urmatoarele concluzii referitoare la comportamentul de plati al firmelor din sector:

- 17,82% dintre companiile verificate (113 din 634) apar inregistrate la CIP cu cel putin un incident de plata in perioada 2006 - 2012.
- Cele 113 de firme inregistrate cu incidente la CIP au generat un numar total de 2.116 incidente (cec-uri si bilete la ordin refuzate la plata), valoarea totala a sumei refuzate fiind de 235,6 mil. RON.
- Extrapoland²¹ valoarea totala a sumelor refuzate pentru esantionul de 634 firme verificate la CIP la nivelul intregului univers de firme din industria chimica rezulta ca pe parcursul ultimilor 7 ani (2006 - 2012) in acest sector a fost refuzata la plata cu instrumente de debit o suma totala de 297,5 mil. RON.
- Cu toate ca ponderea numerica a firmelor cu incidente in total firme verificate la CIP este aceeasi, atat pentru esantionul din industria chimica analizat, cat si la nivelul intregului univers de firme verificate de Coface (aproximativ 18%), analiza evolutiei in timp a numarului de incidente precum si situatia sumelor medii refuzate la plata duce la concluzii alarmante privind starea firmelor rau-platnice din sector.
- Astfel, datele sintetice de la CIP arata ca suma medie refuzata la plata in cazul instrumentelor de debit emise de firmele din industria chimica este de 3 ori mai mare decat suma medie de plata la nivelul tuturor firmelor verificate la CIP de catre Coface (111 KRON fata de 37 KRON), deviatia fiind mai accentuata in cazul biletelor la ordin decat in cazul cec-urilor.
- Urmarind evolutia numarului incidentelor de plata din sector in perioada analizata (2006 - 2012) putem observa cresterea semnificativa a numarului de instrumente de debit refuzate la plata pe parcursul ultimilor 2 ani, astfel ca numarul insumat de incidente din 2011 si 2012 este mai mare decat numarul total de refuzuri la plata inregistrate in cei 5 ani anteriori (2006 - 2010).
- De asemenea, deteriorarea comportamentului de plata in cadrul sectorului este ilustrata si de faptul ca numai in anul 2012 s-au inregistrat 711 de incidente, de 3 ori mai multe decat in perioada anterioara crizei (2006 - 2008).
- Distributia incidentelor de plata pe categorii de marime a firmelor confirma situatia precara si din acest punct de vedere a microintreprinderilor care au generat 68% din numarul total de refuzuri la plata, in timp ce agregat la nivelul IMM-urilor, acest procent urca la 90%.
- Deteriorarea comportamentului de onorare a platilor prin instrumente la debit atrage o noua problema majora acestui segment de companii care se poate confrunta si cu pierderea credibilitatii la plata in fata furnizorilor si solicitarea de plati integrale sau partiale in avans.

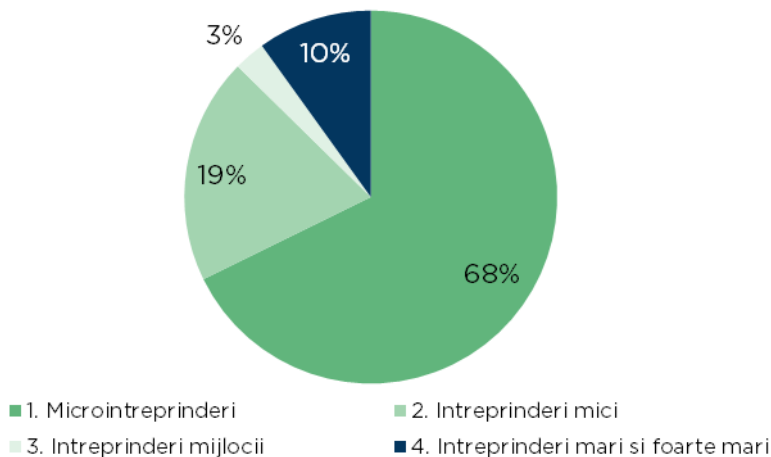
²¹Pe baza ponderii esantionului de firme verificate in totalul cifrei de afaceri a sectorului

Incidente de plata in sectorul chimic pe tipuri de instrumente si severitate

Sursa: CIP, Date prelucrate Coface

Distributie numar incidente CIP 2006 - 2012 pe categorii de firme

7. Situatia juridica a companiilor si evolutia litigiilor comerciale

Aceasta sectiune a studiului se axeaza pe identificarea situatiei juridice actuale a firmelor din sectorul industriei chimice, utilizand informatii despre stadiul firmelor si al procedurilor de insolventa publicate de Portalul online al ONRC²² si despre situatia dosarelor in instanta publicate de Ministerul Justitiei prin Portalul Instantelor.

²²Oficiul National al Registrului Comertului

Coroborand stadiului oficial al firmei la Registrul Comertului cu anul infiintarii firmelor incluse in sectorul industriei chimice putem analiza dinamica sectoriala din punctul de vedere al infiintarii de firme noi si iesirii din functiune, din care rezulta ca:

- Din cele 4.598 de companii inregistrate cu CAEN principal in acest sector si care au depus situatiile financiare la 31.12.2011, un numar de 1.011 de companii nu mai sunt in functiune la mijlocul lunii aprilie 2013, aflandu-se fie in diferite stadii ale procedurilor de insolventa, lichidare sau dizolvare, fie in intrerupere temporara de activitate.
- Numarul firmelor care si-au incetat activitatea in perioada 2012-2013 este mai mare decat al celor nou infiintate intre 2008 - 2011 (927 de firme), ceea ce la nivel sectorial arata atat tendinta de reducere a numarului de firme active, cat si erodarea capacitatii de regenerare a acestuia din punct de vedere economic.
- Aceste tendinte devin si mai evidente prin compararea calibrului firmelor iesite din functiune cu cel al firmelor nou infiintate, cu ajutorul careia se observa impactul puternic negativ al iesirii din functiune a unui numar mare de firme pe parcursul ultimilor 2 ani, care nu poate fi compensat de contributia adusa de catre firmele „tinere” infiintate in perioada 2008 - 2011.
- Astfel, iesirea din functiune in perioada 2012-2013 a celor 1.011 de firme din sector poate atrage dupa sine pierderea a nu mai putin de 7.069 de locuri de munca si a unei cifre de afaceri de peste 2,8 mld. RON, in timp ce contributia adusa de firmele nou infiintate se ridica doar la 5.120 de locuri de munca si 0,87 mld. RON cifra de afaceri.
- Analizand separat aceasta dinamica pentru fiecare dintre cele 4 diviziuni de activitate din cadrul industriei chimice putem observa

cu usurinta faptul ca dezechilibrul aparut in cadrul sectorului prin iesirea de functiune a unui numar ridicat de firme este generat in mare parte de companiile ce activeaza in cadrul diviziunii 20 (produse si substante chimice diverse), la nivelul acestuia dinamica iesiri - intrari de companii soldandu-se cu un rezultat puternic negativ (pierderi de 2.478 de locuri de munca si peste 2 mld. RON cifra de afaceri).

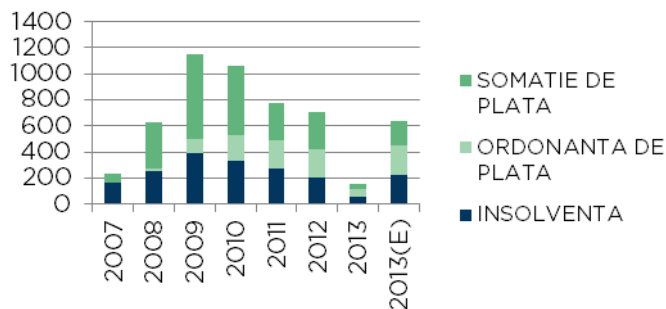
- La polul opus se situeaza diviziunea 22 (mase plastice si cauciuc), care a avut o contributie pozitiva la regenerarea sectorului, in acest caz firmele nou infiintate aducand un excedent de 829 de locuri de munca si peste 24 mil. RON cifra de afaceri.

Diviziune de activitate	NUMAR FIRME		CIFRA DE AFACERI		NUMAR ANGAJATI	
	Disparute	Infiintate	Disparute	Infiintate	Disparute	Infiintate
Diviziunea 19	15	12	109.862.625	162.000.010	224	22
Diviziunea 20	279	171	2.305.529.376	252.550.859	4.415	1.937
Diviziunea 21	19	23	22.019.562	12.023.613	153	55
Diviziunea 22	698	721	425.072.863	449.534.850	2.277	3.106
TOTAL SECTOR	1.011	927	2.862.484.426	876.109.332	7.069	5.120
SOLD SECTOR	-84		-1.986.375.094		-1.949	

O alta directie de analiza in vederea identificarii complete a situatiei juridice actuale a companiilor din sectorul industriei chimice o constituie verificarea implicarii acestora in litigii comerciale (procese in instanta) cu impact direct si profund asupra riscului comercial si chiar asupra mentinerii in afaceri.

Acest tip de verificare are o importanta cu atat mai deosebita cu cat in contextul actual al deteriorarii generale a disciplinei de achitare a obligatiilor contractuale un numar tot mai mare de creditori apeleaza la diverse tipuri de actiuni in instanta in vederea recuperarii sumelor datorate de clientii rau-platnici.

Evolutia dosarelor in instanta in functie de obiectul cauzei

Sursa: Portalul Instantelor, MJ, Date prelucrate Coface

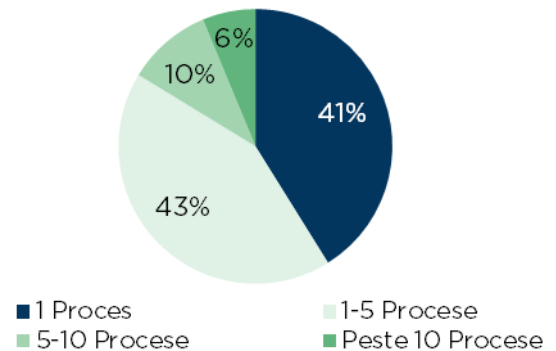
Pentru realizarea acestei analize, Coface Romania a verificat si prelucrat datele referitoare la dosare in instanta in care firmele din sectorul chimic apar in calitate de debitor, iar obiectul cauzei din dosar este insolventa, somatie de

plata sau ordonanta de plata, adica exact acele proceduri mentionate anterior ca avand un potential impact negativ major asupra firmelor.

Prin gruparea acestor date in functie de anul inregistrarii (deschiderii) dosarului si obiectul cauzei se poate obtine o imagine de ansamblu asupra procedurilor juridice cu impact comercial care implica firme din industria chimica, dupa cum urmeaza:

- La sfarsitul primului trimestru al anului 2013, firmele din sector erau implicate ca debitor in 4.713 de dosare avand ca obiect cauzele mentionate mai sus, deschise in perioada 2007 - 2013.
- Din punct de vedere al anului deschiderii dosarului se observa ca maximul absolut a fost atins in perioada 2009 - 2010, cand criza economica a determinat creditorii sa foloseasca din ce in ce mai mult procedurile in instanta (inclusiv cererile de insolventa) ca mijloc de presiune asupra creditorilor, in acesti 2 ani deschizandu-se nu mai putin de 47% dintre dosarele verificate.
- Pe parcursul urmatoilor 2 ani (2011-2012) numarul dosarelor nou inregistrate a scazut in mod constant, in special pe fondul reducerii numarului de somatii de plata si a procedurilor de insolventa solicitate de creditorii care au inceput sa constate ca in multe cazuri procedura insolventei si lichidarea firmei debitoare nu duc in mod necesar si la recuperarea debitului.
- Somatia de plata reprezinta tipul de procedura utilizat cel mai frecvent de catre creditorii (47% dintre dosare), urmata de cererea de insolventa (36%), in timp ce ordonanta de plata a fost folosita in doar 17% dintre dosare.

Distributie firme in functie de numar procese

Sursa: Portalul Instantelor, MJ, Date prelucrate Coface

- Din cele 1.682 de dosare inregistrate pe Portalul Instantelor cu obiectiv de cerere a insolventei, doar 448 dintre aceste firme au aparut in BPI²³ cu informatii privind deschiderea procedurii de insolventa. Rezulta astfel o rata de acceptare de catre instanta a cererilor de insolventa de 27% la nivelul acestui sector.
- Urmarind distributia dosarelor in instanta intre firmele din sectorul industriei chimice, observam ca un numar de 1.068 de firme (adica 23% din numarul total de firme considerate active la sfarsitul anului 2011) sunt implicate in calitate de debitor in cel putin un dosar referitor la insolventa, somatie sau ordonanta de plata.
- Repartizand firmele inregistrate cu procese referitoare la litigii comerciale pe categorii ale numarului de dosare, observam ca la nivelul sectorului exista un grup de 174 de firme (16% dintre cele cu dosare in instanta) care apar cu mai mult de 5 dosare inregistrate, ceea ce arata ca acest grup de firme este „specializat” in neplata obligatiilor contractuale, iar pentru recuperarea datoriilor, creditorii lor trebuie sa apeleze in mod constant si frecvent la instanta.

²³Buletinul Procedurilor de Insolventa publicat de ONRC

8. Impactul insolventelor asupra sectorului industriei chimice

Prin prisma pozitiei sale de furnizor de servicii integrate pentru managementul riscului de credit comercial, ce implica o monitorizare atenta si permanenta a situatiei companiilor, Coface Romania dezvolta si publica trimestrial „Studiul privind situatia falimentelor in Romania”, un material de analiza complex care a devenit in timp un document de referinta in materie de informare asupra insolventei atat pentru comunitatea de afaceri, cat si pentru mass-media.

Conform ultimei editii a acestui studiu, care se refera la situatia insolventelor pe parcursul anului 2012 si este realizat pe baza datelor publicate in Buletinul Procedurilor de Insolventa, anul trecut s-a deschis procedura de insolventa pentru un numar total de 23.665 firme romanesti, in crestere cu 10% fata de aceeaasi perioada a anului 2011.

Distributia firmelor intrate in insolventa pe cele mai importante sectoare de activitate (realizata de Coface pe baza codurilor CAEN declarate de companii in situatiile financiare depuse pentru 2011) nu plaseaza industria chimica in randul sectoarelor „fruntase” din punctul de vedere al numarului de companii insolvente, acesta ocupand pozitia 18 dintr-un total de 23 de sectoare de activitate.

Aceasta pozitionare a sectorului produselor chimice are loc in contextul in care pentru al treilea an consecutiv topul primelor zece sectoare care inregistreaza cel mai mare numar al firmelor aflate in insolventa ramane

neschimbat, observandu-se o crestere a gradului de concentrare pentru primele trei-cinci sectoare.

Analizand datele privind situatia insolventelor in ultimii trei ani intr-o abordare comparativa a sectorului industriei chimice cu ansamblul economiei romanesti, se remarca urmatoarele tendinte:

- Contrar tendintei inregistrate la nivel national, unde numarul de insolvente a crescut permanent pe parcursul ultimilor 3 ani cu indici anuali intre 6 - 10%, sectorul industriei chimice a cunoscut o evolutie mai degraba pozitiva din punctul de vedere al numarului de companii insolvente astfel ca la nivelul anului 2012 putem vorbi despre o reducere cu 14% a numarului de insolvente, dupa ce in perioada 2010 - 2011 acesta a fost practic constant.
- Ponderea sectorului industriei chimice in totalul insolventelor la nivel national ramane redusa si se situeaza constant in jurul valorii de 1%, cu tendinta de reducere in ultimii 2 ani pe fondul cresterii rapide a insolventelor din alte sectoare de activitate.
- Numarul de insolvente la 1.000 de firme active (calculat ca $[\text{Nr. Insolvente} / \text{Nr. firme active}] * 1.000$) inregistrat in sector are valori relativ constante si apropiate de media nationala, pe fondul evolutiei reduse la nivelul sectorului, atat a numarului de firme insolvente, cat si a celui de firme considerate active.

Indicator	Sector chimice			Total companii Romania		
	2012	2011	2010	2012	2011	2010
Anul deschiderii insolventei						
Numar firme insolvente ²⁴	204	237	236	23.666	21.499	19.650
Pondere sector chimice in total insolvente	0,86%	1,10%	1,20%			
Pozitie in Top Sectoare Insolvente (1-23)	18	17	15			
Evolutie anuala numar insolvente	-13,92%	0,42%	5,83%	10,08%	9,41%	6,67%
Numar insolvente la 1.000 de firme active	75	83	80	82		

Indicatori pentru firmele insolvente din sector chimice	An insolventa 2012	An insolventa 2011	An insolventa 2010
Cifra afaceri medie (mil. RON)	5,14	5,25	1,54
Grad capitalizare	12%	-9%	-6%
Grad Indatorare	85,08%	164,83%	105,58%
Rata profitului/ pierderii nete	-5,40%	-17,35%	-12,99%
DSO	84,34	150,64	1,049,97
Indicatori pentru total insolvente la nivel national	An insolventa 2012	An insolventa 2011	An insolventa 2010
Grad de capitalizare	36%	-14%	-2%
Grad Indatorare	57,00%	112,00%	97,00%
Rata profitului/ pierderii nete	-14,00%	-18,00%	-17,00%
DSO	145	182	185

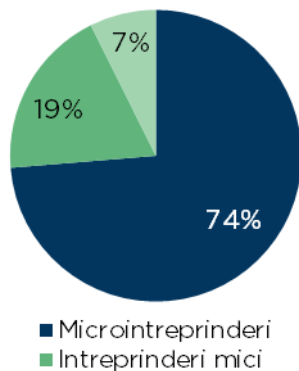
Comparand indicatorii financiari ai firmelor din sectorul industriei chimice intrate in insolventa in anul 2012 atat cu cei inregistrati de firmele din sector intrate in insolventa in anii anteriori, cat si cu cei ai tuturor firmelor insolvente la nivel national observam anumite particularitati ale sectorului analizat, dupa cum urmeaza:

- Calibrul firmelor insolvente s-a stabilizat in 2012 la o valoare foarte apropiata de cea a anului anterior, conturandu-se astfel un profil constant din punctul de vedere al marimii firmelor insolvente (cifra de afaceri medie 5 mil. RON).
- Gradul de capitalizare, desi imbunatatit fata de cel al companiilor din sector, insolvente in anii anteriori, este in continuare foarte redus (12%) si se plaseaza mult sub valoarea corespunzatoare a indicatorului inregistrat la nivel national, prezentand astfel slaba capitalizare drept unul dintre factorii specifici ce pot determina aparitia insolventei la nivelul acestui sector
- Rata pierderii inregistrata de firmele insolvente este mai mica in 2012, inasa nivelul constant negativ al acestui indicator, atat la nivel sectorial, cat si national indica lipsa profitabilitatii drept o alta caracteristica constanta in profilul firmelor insolvente. Din acest punct de vedere, cele mai expuse sunt microintreprinderile si intreprinderile mici care pe fondul acumularii de pierderi in ani consecutivi si a slabei sustineri din partea actionarilor, ajung sa inregistreze capitaluri proprii negative.

²⁴Cifrele de la nivelul sectorului sunt obtinute prin extrapolarea ponderii avute de companiile pentru care au existat informatii privind activitatea de baza in total companii la nivel national

- Gradul de indatorare si durata medie de incasare a creantelor (DSO) au valori sensibil mai bune la firmele insolvente in 2012 fata anii anteriori, confirmand tendinta generala pentru intreg universul de firme insolvente si anume ca firmele care au intrat in insolventa anul trecut prezinta un grad mai ridicat de sensitivitate, intrucat s-au confruntat cu socuri externe si interne mai reduse ca intensitate fata de anii anteriori.

Calibrul firmelor insolvente in anul 2012

Sursa: ONRC, BPI, Date prelucrate Coface

Analizand distributia insolventelor in functie de categoria de marime a firmelor observam urmatoarele:

- Toate companiile insolvente din sectorul industriei chimice in anul 2012 apartin categoriei IMM-urilor, dintre acestea microintreprinderile avand cea mai mare pondere in totalul insolventelor din sector (74%).
- In ciuda ponderii numerice ridicate, aceste microintreprinderi au o contributie de doar 4% in totalul cifrei de afaceri si prezinta cei mai deteriorati indicatori financiari (grad de indatorare extrem de ridicat, rata pierderii foarte ridicata si grad de capitalizare puternic negativ).

- Situatiile nu este foarte diferite nici in randul intreprinderilor mici care au devenit insolvente, indicatorii financiari avand de asemenea valori foarte deteriorate si in plus acest segment se remarca prin cea mai mare perioada de incasare a creantelor (131 de zile).
- Cu toate ca au ponderea numerica cea mai redusa (7%), intreprinderile mijlocii care au devenit insolvente genereaza cea mai ridicata cifra de afaceri si respectiv cele mai multe datorii, iar indicatorii lor financiari (doar partial deteriorati) confirma tendinta observata anterior si anume de intrare in insolventa a unor companii in general viabile, dar prea putin capabile sa reziste la anumite socuri si fluctuatii ale activitatii sau care au solicitat din cont propriu deschiderea procedurii de insolventa in scopul punerii la adăpost fata de creditorii in asteptarea unei conjuncturi mai propice pentru reorganizare.

In afara evolutiei indicatorilor financiari ai firmelor insolvente de la un an la altul, un rol important in vederea intelegerii cauzelor si imprejurarilor care au dus la intrarea in insolventa il are si urmarirea evolutiei punctuale pe care o firma ajunsa in insolventa o are in anii anteriori deschiderii procedurii. Astfel, analizand indicatorii financiari ai firmelor insolvente din industria chimica care au depus situatii financiare, atat in 2011, cat si in 2010 observam ca:

- Cifra de afaceri s-a redus cu 7%, iar pierderea neta s-a marit cu 29%
- Datoriile au crescut cu 4% si creantele cu 11%
- Capitalurile proprii au scazut cu 23%
- Gradul de capitalizare a scazut cu 25%
- Durata de incasare a creantelor a crescut cu 25%, elasticitatea creantelor ajungand la -1,6

Intreprinderi mici <ul style="list-style-type: none"> ▪ 19% din total firme ▪ Genereaza 18% din cifra de afaceri ▪ Genereaza 23% din total datorii ▪ DSO: 131 de zile ▪ Grad capitalizare: -18% ▪ Grad indatorare: 117% ▪ Cifra afaceri medie: 4,84 mil. RON ▪ Rata pierderii: -10% ▪ Numar mediu salariat: 16 	Intreprinderi mijlocii <ul style="list-style-type: none"> ▪ 7% din total firme ▪ Genereaza 78% din cifra de afaceri ▪ Genereaza 68% din total datorii ▪ DSO: 72 de zile ▪ Grad capitalizare: 22% ▪ Grad indatorare: 74% ▪ Cifra afaceri medie: 54,26 mil. RON ▪ Rata pierderii: -4% ▪ Numar mediu salariat: 61
Microintreprinderi <ul style="list-style-type: none"> ▪ 74% din total firme ▪ Genereaza 4% din cifra de afaceri ▪ Genereaza 9% din total datorii ▪ DSO: 122 de zile ▪ Grad capitalizare: -46% ▪ Grad indatorare: 145% ▪ Cifra afaceri medie: 0,3 mil. RON ▪ Rata pierderii: -19% ▪ Numar mediu salariat: 2 	TOTAL FIRME INSOLVENTE 2012 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Cifra de afaceri medie 5,14 mil. RON (-2% fata de 5,25 mil. RON in 2011) ▪ Valoarea medie a datoriilor 3,8 mil. RON (-5% fata de 4 mil. RON in 2011) ▪ Rata pierderii: -5%

9. Analiza riscului sectorial din perspectiva Coface

In vederea evaluarii riscului comercial al companiilor, Coface a dezvoltat un model de rating (denumit @rating score) pentru tarile din Europa Centrala si de Est, cu variabile calibrate pe specificul macroeconomic si in functie de disponibilitatea datelor din fiecare tara.

Principalele caracteristici ale acestui model de evaluare sunt:

- Arata probabilitatea de intrare in incapacitate de plata (default) a companiei analizate pentru urmatoarele 12 luni.
- Toate variabilele relevante sunt combinate intr-un singur indicator de risc care este afisat pe o scala de la 0 (insolventa in curs) - 10 (risc de insolventa minim), fiecare clasa fiind corelata cu o probabilitate de insolventa specifica.

- Utilizeaza modele econometrice calibrate diferit pentru fiecare tara in parte.
- Combina variabile privind informatiile financiare cu cele referitoare la comportamentul de plata.
- Diferentiaza IMM-urile de intreprinderile mari si foarte mari.

Calcularea probabilitatii ca firma subiect analizata sa intre in incapacitate de plata pentru urmatoarele 12 luni implica folosirea a 218 de variabile soft (referitoare la comportamentul de plata si descrierea companiei) si 299 de variabile financiare. Rezultatele obtinute prin cele doua categorii de variabile sunt ulterior consolidate pentru a genera un singur indicativ de risc. Exemple dintre variabilele folosite:

- **Calitative (Soft):** data inregistrarii firmei, forma de organizare, locatia, dezvoltarea, activitatea desfasurata (apartenenta la

sector pentru evaluarea riscului sistemic), informatii despre actionari si relationarile cu alte firme, informatii despre comportamentul de plata, existenta unor cazuri in colectare (acces si interconectare la/ cu baza de date a departamentului de colectare din cadrul firmei, care ne ofera informatii despre comportamentul de plata al firmelor investigate) etc.

- **Financiare (Financial):** se calculeaza in baza datelor financiare disponibile (atat dinamica indicatorilor din bilant (valori absolute), cat si indicii calculati), spre exemplu: dinamica cifrei de afaceri, activelor fixe, capitalurilor proprii si componentelor acestora, indicatorii de lichiditate, solvabilitate, profitabilitate sau de activitate.

Scorul final (@rating score pentru fiecare companie) este obtinut ca o combinatie liniara a celor doua scoruri, cel financiar avand o pondere de 0,7, iar cel calitativ de 0,3. Scorul @rating Coface beneficiaza de asemenea de informatiile obtinute de catre Departamentul de Asigurari Comerciale din cadrul Coface, care pune la dispozitia analistilor nostri informatii aditionale (de cele mai multe ori confidentiale si care nu pot aparea in raport) despre firmele investigate.

Scoring @rating: 1-3 (NIGA - Non Investment Grade Aggravated)

Pentru companiile aflate in aceasta clasa de risc (NIGA) nu este recomandata investitia, asigurarea comerciala sau acordarea de credit comercial. Din acest motiv, valoarea maxima a expunerii recomandante pe aceste firme va fi intotdeauna zero.

In general, companiile aflate in aceasta clasa de risc (NIGA) au o evolutie descrescatoare (abrupta) mai multi ani la rand, comportament de plata riscant (incidente de plata foarte recente, se afla in interdictie bancara, au debite restante inregistrate in baza noastra de date), capitaluri proprii negative sau foarte mici (< 5% total active), lichiditate foarte scazuta, sunt

foarte mici sau exista informatii negative pe linie de asigurari comerciale (informatii confidentiale care nu pot fi furnizate in rapoartele de credit).

Scoring @rating 4-5 (NIG - Non Investment Grade)

Pentru companiile incadrate in aceasta clasa de risc nu este recomandata investitia, dar pot fi subiect al unei asigurari comerciale sau al unui credit comercial (cu precautie).

Companiile cu scoring @rating 4 si 5 au atat aspecte negative, cat si pozitive: trend descrescator, dar structura financiara buna; datorii la buget, incidente vechi, cazuri de colectare recente inchise pozitiv (firma a achitat debitul), capitaluri negative, dar evolutie pe partea de Cont de Profit si Pierdere buna.

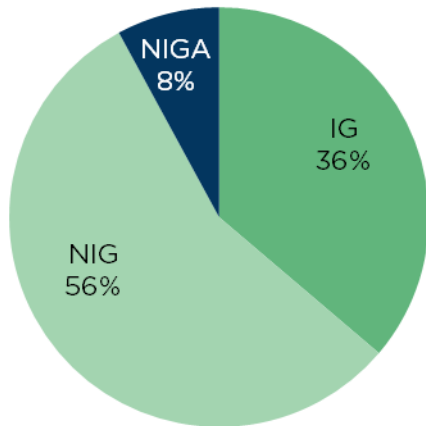
Scoring @rating 6-10 (IG - Investment Grade)

Pentru companiile incadrate in aceasta clasa riscul este considerat a fi scazut. Intotdeauna va exista o expunere comerciala recomandata pentru scoring-urile din aceasta clasa de risc.

Coface Romania a analizat la nivel individual pe parcursul anului 2012, la solicitarea partenerilor de afaceri sau pentru monitorizarea expunerilor directe in cadrul diviziei de asigurari, un numar de **774 de companii din sectorul industriei chimice**, cu o cifra de afaceri totala de 41,2 mld. RON (9,7 mld. EUR), corespunzatoare unei ponderi de 87% din cifra de afaceri agregata la nivelul intregului sector al acestei industrii.

Analizand distributia acestor firme pe clase de risc, se observa ca doar 36% din companiile care activeaza in industria chimica prezinta un risc de insolventa scazut (grupa IG), restul fiind incadrate in grupa de risc peste medie (NIG - 56%) sau risc ridicat (NIGA - 8%).

**Distributia firmelor din sector
analizate de Coface in 2012 pe clase
de risc**

Din cele 774 de companii din sector analizate individual de Coface pe parcursul anului 2012, un numar de 464 de firme au fost analizate si in anul 2011, acestea reprezentand aproximativ 80% din cifra de afaceri agregata a firmelor active la nivelul intregului sector. Analizand modul in care aceste firme au migrat dintr-o clasa de risc in alta pe parcursul celor doi ani, observam urmatoarele:

- 168 de firme au fost incadrate in aceeasi clasa de risc, acestea reprezentand aproximativ 36% din esantionul analizat;
- 167 de firme au fost incadrate intr-o clasa de risc de insolventa mai mare, acestea reprezentand aproximativ 36% din esantionul analizat;
- 129 de firme au fost incadrate intr-o clasa de risc de insolventa mai mic, acestea reprezentand aproximativ 28% din esantionul analizat.

Interpretand aceste rezultate in corelatie cu calibrul firmelor, observam ca numarul firmelor cu evolutie negativa (crestere a riscului) este mai mare decat al celor care au inregistrat o scadere a riscului, dar si ca exista o tendinta de polarizare a evolutiei riscului de insolventa in functie de marimea firmelor, cifra de afaceri medie a

companiilor cu evolutie negativa (47,5 mil. RON) fiind de peste trei ori mai mica decat a celor care au inregistrat o evaluare mai buna a nivelului de risc (153 mil. RON).

La nivel detaliat al claselor de risc, tendinta principala care poate fi observata prin compararea distributiei evaluarii in 2012 fata de 2011 este reducerea numarului de companii cu risc de insolventa scazut din clasele 7-10 si mutarea acestora fie la limita grupei IG (clasa 6), fie in zona cu risc peste medie NIG (clasa 4).

Cu toate ca harta nivelului de risc evaluat de Coface in cadrul industriei chimice nu a cunoscut transformari majore in perioada 2011-2012, anumite tendinte observate in urma analizelor prezentate in aceasta sectiune indica posibilitatea evolutiei in viitor a sectorului catre un risc de insolventa in crestere.

	Numar firme	Cifra de afaceri medie mil. RON
Total firme analizate in 2011 si 2012	464	81,39

si care reprezinta **80%** din suma cifrei de afaceri a tuturor firmelor active din sector din care:

@rating identic	168	65,91
-----------------	-----	-------

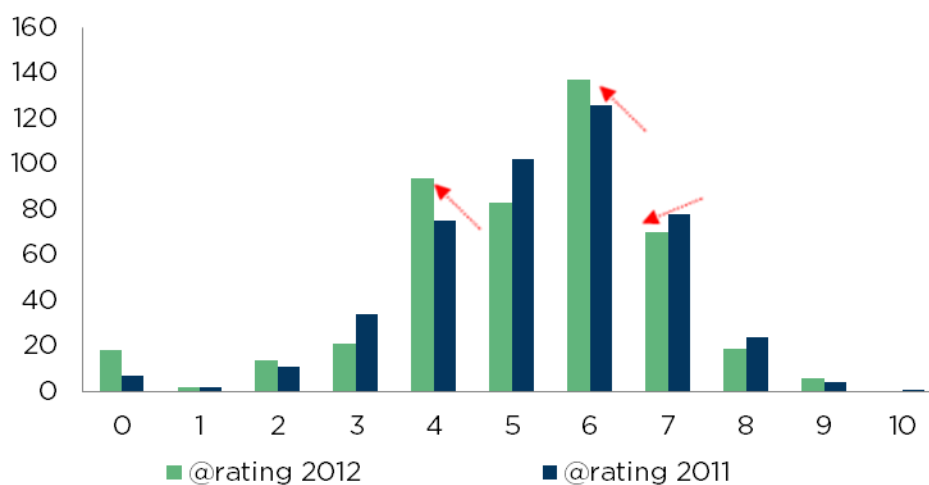

Downgrade 1 clasa	118	56,47
Downgrade 2 clase	33	37,06
Downgrade peste 2 clase	16	49,00

Upgrade 1 clasa	92	167,48
Upgrade 2 clase	29	13,32
Upgrade peste 2 clase	8	278,20

Evolutie @rating 2011 - 2012 sector industria chimica

Nota

Aceasta prezentare contine exclusiv proprietatea intelectuala a autorului de la data prezentului document si in conformitate cu informatiile disponibile la aceasta data. Documentul a fost elaborat din diverse surse considerate a fi serioase si de incredere. Cu toate acestea, autorul nu garanteaza in niciun fel ca informatiile continute in acest material sunt adevarate, corecte si complete.

Prezentarea si analiza datelor sunt oferite cu buna credinta si doar in scop informativ. Ca o completare la acest material, alte informatii vor fi colectate in alt mod de catre cititor. Autorul nu isi asuma nicio raspundere pentru pierderile rezultate din utilizarea sau fundamentarea datelor folosite in prezentare.

Cititorul nu este autorizat sa extraga sau sa reproduca acest material si analiza implicit continuta pentru uz personal si intern, decat cu conditia ca acesta sa mentioneze, in mod clar, autorul. De asemenea, pentru a face orice declaratie publica sau pentru orice alt scop comercial, este nevoie de acordul scris al autorului.

Pentru mai multe informatii:
T. +40/21/231 60 20
comunicare@coface.ro
www.coface.ro

